

DOI: <https://doi.org/10.15407/np.66.086>

УДК 351 (477)

Майя Іванова,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0243-3478>,

наукова співробітниця,

відділ теорії та історії бібліотечної справи,

Інститут бібліотекознавства,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського,

Голосіївський просп., 3, Київ, 03039, Україна

e-mail: ivanova@nbuv.gov.ua

ІННОВАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Мета статті – акцентувати увагу на актуальному нормативно-правовому забезпеченні реалізації інноваційних трансформацій в Україні в умовах сьогоднішніх історичних викликів, які диктують нові вимоги до соціально-економічного розвитку, пов’язаного з посиленням обороноздатності країни, формулюванням національних стратегій розвитку, майбутньою відбудовою територій України. **Методологія дослідження** ґрунтується на системному та структурному підходах, на методах порівняльного, логічного та структурно-функціонального аналізу, включаючи міждисциплінарний підхід. **Наукова новизна.** Визначено актуальність інноваційної трансформації в умовах євроінтеграції. Вказано на важливості інноваційного розвитку України в умовах повномасштабної війни. Розкрито нормативно-правові акти, які регулюють інноваційну діяльність. У **висновках** наголошено, що останні геополітичні виклики для України посилити актуальність розвитку національної наукової системи підтримки знань та інновацій. Для того, щоб національна наука приносила максимальну користь майбутній післявоєнній економіці, необхідна системна перебудова її відносин. Комбінація системи безпеки, науки, освіти та бізнесу забезпечує трансформацію передових технологій, та створює передумови для розвитку сильної та конкурентоздатної економіки.

Ключові слова: інновація, війна, пріоритетні напрями інноваційної діяльності, інноваційний розвиток бібліотек, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.

Актуальність теми дослідження. В умовах євроінтеграції особливої актуальності набувають питання правового забезпечення процесу інноваційних трансформацій ресурсів і послуг. Стратегія успішного розвитку національних економічних систем держав-лідерів останніми роками тісно пов'язана з лідерством у дослідженнях і розробках, появою нових знань, розвитком високотехнологічного виробництва і створенням масових інноваційних продуктів. Інноваційна трансформація ресурсів і послуг – це не тільки шлях динамічного розвитку та успіху, а й засіб забезпечення безпеки та суверенітету держави, її конкурентоспроможності у сучасному світі.

Війна проти України з боку РФ завдала значних збитків нашій державі та всім без винятку українцям. Фахівці Київської школи економіки (Kyiv School of Economics – KSE) зазначають, що станом на 08.06.2022 загальна сума прямих збитків економіки України від пошкодження та руйнування житлових і нежитлових будівель та інфраструктури складає \$103.9 млрд або 3 трлн грн. Збитки, завдані через руйнування та пошкодження українських підприємств, вже досягли \$11,5 млрд, освітніх закладів – \$1,6 млрд, медзакладів – \$1,1 млрд, дитсадків – \$576 млн. Загалом з початку війни РФ проти України пошкоджено, зруйновано або захоплено щонайменше 44,8 млн квадратних метрів житлового фонду, 256 підприємств, 6,3 тис. залізничних колій, 656 медзакладів, 1177 закладів освіти, 668 дитсадків, 198 складів, 20 торговельних центрів, 28 нафтобаз. Загальні втрати економіки України через війну, за спільними оцінками Мінекономіки та KSE, враховуючи як прямі втрати, розраховані в цьому проєкті, так і непрямі втрати (зниження ВВП, припинення інвестицій, відтік робочої сили, додаткові витрати на оборону та соціальну підтримку тощо), коливаються від \$564 млрд до \$600 млрд [8].

Аналіз досліджень і публікацій доводить, що до питання розвитку бібліотек в період інноваційних трансформацій звертались О. Онищенко, Л. Дубровіна, В. Горовий, Т. Гранчак, О. Клименко, К. Лобузін, та інші.

Мета статті – акцентувати увагу на актуальному нормативно-правовому забезпеченні реалізації інноваційних трансформацій в Україні в умовах сьогоденних історичних викликів, які диктують нові вимоги до соціально-економічного розвитку, пов'язаного з посиленням обороноздатності країни, формулюванням національних стратегій розвитку, майбутньою відбудовою території України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ключову роль в можливості інноваційної трансформації відіграє стан розвитку національної науки та рівень її підтримки з боку держави. Відповідно до частини другої статті 48 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26 листопада 2015 р. № 848-VIII держава забезпечує бюджетне фінансування наукової і науково-технічної діяльності у розмірі не менше 1,7 % валового внутрішнього продукту України. Збільшення обсягу грантового фінансування не може відбуватися шляхом зменшення базового фінансування основної діяльності наукових установ, наукових організацій та наукових досліджень у закладах вищої освіти, рівень якого враховує щорічний індекс інфляції. Видатки на наукову і науково-технічну діяльність із державного бюджету є захищеними статтями видатків бюджету [5].

Інноваційна трансформація проводиться відповідно до положень Конституції України, Законів України «Про інноваційну діяльність», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року», затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р, Плану заходів на 2021–2023 роки з реалізації стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року від 09 грудня 2021 № 1687-р., інших актів законодавства.

Закон України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 року № 40-IV визначає правові, економічні та організаційні засади державного регулювання інноваційної діяльності в Україні, встановлює форми стимулювання державою інноваційних процесів і спрямований на підтримку розвитку економіки України інноваційним шляхом [4]. Термін «інновація» походить від латинського «novatio» – «оновлення» і префікса «in» (з латинського – «у напрямі»), тобто дослівно «innovatio» – «у напрямі змін». Відповідно до Закону, інновації – новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери; інноваційна діяльність – діяльність, спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск

на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг; інноваційний продукт – результат науково-дослідної і (або) дослідно-конструкторської розробки, що відповідає вимогам, встановленим цим Законом.

Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 8 вересня 2011 року № 3715-VI (далі – Закон № 3715) визначає правові, економічні та організаційні засади формування цілісної системи пріоритетних напрямів інноваційної діяльності та їх реалізації в Україні. Метою закону є забезпечення інноваційної моделі розвитку економіки шляхом концентрації ресурсів держави на пріоритетних напрямках науково-технічного оновлення виробництва, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках [6].

Відповідно до положень Закону № 3715 пріоритетні напрями інноваційної діяльності поділяються на стратегічні та середньострокові пріоритетні напрями. Підготовка пропозицій щодо стратегічних пріоритетних напрямів та їх прогнозно-аналітичне обґрунтування здійснюються в рамках державних цільових програм прогнозування науково-технічного та інноваційного розвитку України із залученням Національної академії наук України, національних галузевих академій наук України, вищих навчальних закладів і науково-дослідних інститутів. Подані центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері інновацій, пропозиції стратегічних пріоритетних напрямів та їх обґрунтування схвалюються Кабінетом Міністрів України і подаються до Верховної Ради України у вигляді проектів законів до 1 березня передостаннього року дії попередніх стратегічних пріоритетних напрямів. Стратегічні пріоритетні напрями затверджуються Верховною Радою України на період до 10 років. Серед стратегічних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності на 2011–2022 рр. визначені, зокрема, розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки.

Середньострокові пріоритетні напрями визначаються на період до 5 років і спрямовані на виконання стратегічних пріоритетних напрямів. Середньострокові пріоритетні напрями формуються на основі стратегічних пріоритетних напрямів, визначених Законом № 3715, з метою поетапного забезпечення їх реалізації на загальнодержавному, галузевому та регіональному рівнях. Середньострокові пріоритетні напрями загальнодержавного рівня та їх обґрунтування формуються

центральною владою, що забезпечує формування державної політики у сфері інновацій, за пропозиціями центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності, із залученням Національної академії наук України та національних галузевих академій наук України, вищих навчальних закладів і науково-дослідних інститутів за результатами прогнозно-аналітичних досліджень у сфері науки і техніки та інноваційної діяльності, прогнозів економічного та соціального розвитку України і спрямовані на забезпечення інноваційного розвитку міжгалузевого та міжрегіонального характеру. Середньострокові пріоритетні напрями загальнодержавного і галузевого рівнів затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері інновацій, протягом трьох місяців з дня визначення законом стратегічних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р схвалено Стратегію розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року (далі Стратегія) [9]. У Стратегії визначається, що конкурентна позиція України є нестійкою, що відображено у деяких світових рейтингах. За даними Всесвітнього економічного форуму у Звіті про глобальну конкурентоспроможність 2017–2018 років, Україна посіла 81 місце серед 137 досліджуваних держав, піднявшись на чотири позиції. За компонентами показника, який характеризує ефективність ринків – ключового фактора на стадії інвестиційного зростання (індустріалізації) – Україна посідає 101 місце за ефективністю товарних ринків серед 137 держав, 120 – за ефективністю фінансових ринків і 86 – за ефективністю ринку праці. Готовність до адаптації технологій та інновацій оцінена на рівні 81 місця. Серед факторів, важливих для розвитку промисловості, сприятливими є хіба що розмір доступного ринку (за ємністю ринку Україна посідає 47 місце) та освіта (наша держава посідає 35 місце). Незважаючи на велику кількість вчених та інженерів, а також людей, які мають вищу освіту, Україна має посередній рейтинг за показником «Інновації» та низькі значення показників «Взаємозв'язки університетів з промисловістю у сфері досліджень і розробок», «Технологічна готовність».

Відповідно до індексу інноваційного розвитку, представленого агентством Bloomberg у 2018 році, Україна на 53 місці серед 60 досліджуваних

держав. При цьому наша держава виявилася найгіршою за продуктивністю праці (60 місце), що свідчить про низький рівень застосовуваних технологій та виробництва товарів з низькою доданою вартістю, потрапила до трійки аутсайдерів за технологічними можливостями (58 місце) та посідає 54 місце за рівнем витрат на дослідження та розробки у валовому внутрішньому продукті. Водночас вона зберігає високе 28 місце за ефективністю вищої освіти та 35 місце за патентною активністю, тобто має потенціал до розвитку.

Стратегією передбачається, що державна інноваційна політика має фокусуватися на напрямках, які відповідають інноваційному процесу в Україні, враховуючи інтереси всіх заінтересованих сторін. Передбачається здійснення програмних заходів щодо підвищення рівня спроможності, яке реалізується як шляхом культурно-просвітницької діяльності, підвищення інноваційної культури, так і через освітню діяльність, спрямовану на забезпечення успішної кар'єри молоді після завершення навчання у закладах вищої освіти за одним з обраних напрямів: започаткування власної справи, робота на підприємстві, що відповідає сучасному технологічному рівню, або наукова (викладацька) робота.

На етапі створення новацій відповідно до зазначених напрямів необхідним є: збільшення фінансування наукових досліджень на конкурсній основі з акцентуванням уваги на переході результатів, отриманих у рамках фундаментальних наукових досліджень, у тематиці прикладних наукових досліджень і науково-технічних розробок, до фінансування яких залучається бізнес; перегляд пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки з метою їх наближення до напрямів, визначених у розвинутих державах світу, на основі сучасних світових технологічних трендів.

Правові та організаційні засади цілісної системи формування та реалізації пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки в Україні визначені в Законі України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11 липня 2001 року № 2623-III. Пріоритетні напрями розвитку науки і техніки – це науково, економічно та соціально обґрунтовані напрями науково-технічного розвитку на довгостроковий період (понад 10 років), яким надається пріоритетна державна підтримка з метою формування ефективного сектору наукових досліджень і науково-технічних розробок для забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва, сталого розвитку, національної безпеки України та підвищення якості життя населення.

Пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки на період до 2022 року визначені, зокрема, фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави; інформаційні та комунікаційні технології. В Законі, як і в Стратегії, відсутній перелік пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, визначених у розвинутих державах світу.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 286-р схвалено Стратегію розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 рр., яка визначає напрями розвитку системи вищої освіти на сучасному етапі розвитку суспільства та економіки країни та визначає її основні характеристики, що повинні бути сформовані до 2032 року, – бачення. Для реалізації мети цієї Стратегії передбачено стратегічні та операційні цілі та завдання на найближче десятиліття з відповідними показниками (індикаторами) досягнення (виконання), механізм, очікувані результати, заходи щодо проведення моніторингу реалізації цієї Стратегії на кожному етапі та ресурсні потреби. Основоположні принципи Стратегії узгоджені з іншими програмними документами. Ця Стратегія спрямована на досягнення Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722, зокрема Цілі сталого розвитку 4 щодо забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх. Ця Стратегія узгоджена із Стратегією людського розвитку, затвердженою Указом Президента України від 2 червня 2021 р. № 225, напрямом 20 «Якість життя» Національної економічної стратегії на період до 2030 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179 (Офіційний вісник України, 2021 р., № 22, ст. 1015), Стратегією розвитку медичної освіти в Україні, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2019 р. № 95 (Офіційний вісник України, 2019 р., № 21, ст. 734), пріоритетними напрямками та завданнями (проектами) цифрової трансформації на період до 2023 року, схваленими розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2021 р. № 365 «Деякі питання цифрової трансформації» (Офіційний вісник України, 2021 р., № 36, ст. 2153). В основу цієї Стратегії покладені прагнення України стати рівноправним членом європейської

спільноти, а визначені нею стратегічні та операційні цілі відповідають зобов'язанням України згідно з Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, – з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), ратифікованою Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII. Ця Стратегія відповідає положенням щодо розбудови інноваційного та взаємопов'язаного Європейського простору вищої освіти до 2030 року згідно з Римським міністерським комюніке від 19 листопада 2020 р. і передбачає подолання викликів, зокрема шляхом цифровізації (діджиталізації) вищої освіти [8].

В основу інноваційного розвитку України покладені прагнення України стати рівноправним членом європейської спільноти, а визначені нею стратегічні та операційні цілі відповідають зобов'язанням України згідно з Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованою Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII. Главою 24 Угоди про асоціацію закріплено курс на активізацію співпраці України та Європейського Союзу у сфері культури, зокрема щодо: співробітництва в галузі культури з метою покращення взаєморозуміння та розширення культурних обмінів, а також мобільності об'єктів мистецтва та митців України та ЄС, збереження і оцінки культурної та історичної спадщини, розвитку постійного діалогу в галузі культури з метою сприяння розвитку культурної індустрії в Україні та ЄС [10].

24.02.2022 р. почалося повномасштабне російське вторгнення в Україну. Після цього 28.02.2022 р. Україна подала заявку на вступ до ЄС, а підтримка вступу до ЄС в Україні зросла до рекордних 91 %. У перші дні широкомасштабної російсько-української війни відбувся ріст з 68 % до 86 %, далі ріст продовжився і станом на кінець березня становить 91 % – абсолютний рекорд за всі роки досліджень. Європарламент, Єврокомісія та Європейська рада підтримали українську заявку, і 23 червня Україна отримала статус кандидата у члени ЄС.

Подальша підготовка до членства передбачатиме завершення всеохопної трансформації всіх сфер, що створюватиме умови, коли країна житиме за принципами Євросоюзу та його законами, які спрямовані на захист кожного громадянина та бізнесу. Це започаткує умови для наближення рівня життя, добробуту та правового захисту українців як

в інших країнах ЄС. У цьому Україну постійно підтримуватиме Єврокомісія, надаючи необхідну консультаційну та іншу допомогу. Крім того, статус кандидата відкриває можливості отримання фінансової допомоги у трансформації суспільства, правової системи та економіки на шляху до членства в ЄС, а також триматиме євроінтеграційні реформи країни у пріоритеті. Так, Україні буде доступна фінансова допомога для країн, які готуються для вступу до ЄС (Інструмент передвступної допомоги, IPA). Така допомога може надаватись через гранти, інвестиції або як технічна допомога. Кандидатство також відкриває для України участь у програмах та ініціативах Євросоюзу, що відкриває можливості для інноваційного розвитку України в усіх сферах життя [3].

Про підтримку України в розвитку культури та бібліотечної сфери свідчать події після початку повномасштабної агресії. Так, 17.03.2022 р. на порталі НАН України було опубліковано Звернення Президії НАН України до науковців Академії, де зазначалося, що нині Україна переживає найтяжчі часи за всю історію своєї незалежності. Від самого початку безпрецедентної агресії РФ НАН України отримала десятки листів від міжнародних наукових організацій із засудженням дій РФ та словами моральної підтримки й солідарності з усім народом України та його науковою спільнотою. Низка міжнародних організацій згортає співробітництво з РФ [2].

Бібліотеки України є базовим елементом культурної, наукової, освітньої, інформаційної інфраструктури держави. Вони важливі для розвитку інформаційної та мовної культури суспільства, патріотичного, правового та екологічного виховання, формування стійкого інтересу до вивчення та розуміння національної історії та культури. Бібліотеки сприяють розбудові читаючої, мислячої та освіченої нації, спроможної практично втілювати набуті знання і досвід у розбудову незалежної України. Для забезпечення сталого розвитку України направлена Стратегія розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року, яка схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України у 2016 р. Стратегія є рамковим документом, що формує бачення, визначає пріоритети, завдання та основні дії для досягнення якісних змін у бібліотечній справі України. Метою Стратегії є визначення ключових проблем розвитку бібліотечної справи в Україні, пріоритетів діяльності сучасних бібліотек у забезпеченні сталого розвитку України, напрямів, завдань та основних дій, спрямованих на їх реалізацію [7].

Недостатній інноваційний розвиток бібліотек ускладнює або унеможлиблює виконання виробничих процесів та обслуговування користувачів на сучасному рівні; відсутність національних проєктів та дослідницьких програм, спрямованих на розвиток єдиного інформаційного простору в Україні, гальмують інтеграцію бібліотек в глобальний інформаційний простір. Тому потребує перегляд концепції інноваційного розвитку бібліотек з врахуванням інших державних програм та реалій сьогодення [1].

Висновки та практичне значення. Останні геополітичні виклики для України посилили актуальність розвитку національної наукової системи підтримки знань та інновацій. Для того, щоб національна наука приносила максимальну користь, майбутній післявоєнній економіці необхідна системна перебудова її відносин. Комбінація системи безпеки, науки, освіти та бізнесу забезпечують трансформацію передових технологій та створюють передумови для розвитку сильної та конкурентоздатної економіки. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського як найбільша бібліотека України має статус науково-дослідної установи і досліджує проблеми в бібліотечній сфері, тому не стоїть в оstonорнь питань інноваційного розвитку.

Список бібліографічних посилань

1. Загальна сума прямих збитків економіки України станом на 08.06.2022. *Київська школа економіки*. URL: <https://kse.ua/ua/russia-will-pay/>.
2. Звернення Президії НАН України до науковців Академії Схвалене на засіданні Президії НАН України 17 березня 2022 року. НАН України : *вебсайт*. URL: <https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=8807>.
3. Іванова М. Бібліотечна справа в державних стратегіях розвитку України. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2021. Вип. 62. С. 67–83. DOI: <https://doi.org/10.15407/np.62.067>.
4. Про інноваційну діяльність : Закон України від 4 липня 2002 року № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
5. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26 листопада 2015 року № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.
6. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 8 вересня 2011 року № 3715-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>.
7. Стратегія розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України» : Розпорядження

Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 219-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80#Text>.

8. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#top>.

9. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>.

10. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Угоду ратифіковано із заявою Законом № 1678-VII від 16.09.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.

11. Україна отримала статус кандидата на членство в ЄС. *Урядовий портал*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukrayina-otrimala-status-kandidata-na-chlenstvo-v-yes>.

References

1. Kyiv School of Economics (2022). Zahalna suma priamykh zbytkiv ekonomiky Ukrainy stanom na 08.06.2022 [The total amount of direct losses to the economy of Ukraine as of June 8, 2022]. Retrieved from <https://kse.ua/ua/russia-will-pay/> [In Ukrainian].

2. National Academy of Sciences of Ukraine (2022). Zvernennia Prezydii NAN Ukrainy do naukovtsiv Akademii Skhvalene na zasidanni Prezydii NAN Ukrainy 17 bereznia 2022 roku [Address of the Presidium of the National Academy of Sciences of Ukraine to the scientists of the Academy Approved at the meeting of the Presidium of the National Academy of Sciences of Ukraine on March 17, 2022]. Retrieved from <https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=8807> [In Ukrainian].

3. Ivanova, M. (2021). Bibliotechnna sprava v derzhavnykh stratehiiakh rozvytku Ukrainy [Library business in state development strategies of Ukraine]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho* [Scientific works of the V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine], 62, 67-83. DOI: <https://doi.org/10.15407/np.62.067>. [In Ukrainian].

4. Verkhovna Rada of Ukraine (2002). Pro innovatsiinu diialnist: Zakon Ukrainy vid 4 lystopada 2002 roku no. 40-IV [On innovative activity: Law of Ukraine dated July 4, 2002 No. 40-IV]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> [In Ukrainian].

5. Verkhovna Rada of Ukraine (2015). Pro naukovu i naukovo-tekhnichnu diialnist: Zakon Ukrainy vid 26 lystopada 2015 roku № 848-VIII [On scientific and scientific and technical activity: Law of Ukraine dated November 26, 2015

no. 848-VIII]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> [In Ukrainian].

6. Verkhovna Rada of Ukraine (2011). Pro priorityetni napriamy innovatsiinoi diialnosti v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 8 veresnia 2011 roku no. 3715-VI [On priority areas of innovative activity in Ukraine: Law of Ukraine dated September 8, 2011 No. 3715-VI]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text> [In Ukrainian].

7. Cabinet of Ministers of Ukraine (2016). Stratehiia rozvytku bibliotechnoi spravy na period do 2025 roku "Yakisni zminy bibliotek dlia zabezpechennia staloho rozvytku Ukrainy": Skhvaleno rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 bereznia 2016 r. № 219-r. [Strategy for the development of librarianship for the period up to 2025 "Qualitative changes in libraries to ensure sustainable development of Ukraine": Approved by the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 23, 2016 no. 219-r.]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80#Text> [In Ukrainian].

8. Cabinet of Ministers of Ukraine (2022). Stratehiia rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2022-2032 roky: skhvaleno rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 liutoho 2022 r. № 286-r. [Strategy for the development of higher education in Ukraine for 2022–2032: approved by the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 23, 2022 No. 286]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#top> [In Ukrainian].

9. Cabinet of Ministers of Ukraine (2019). Stratehiia rozvytku sfery innovatsiinoi diialnosti na period do 2030 roku: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 10 lypnia 2019 r. no. 526-r [Strategy for the development of the sphere of innovative activity for the period until 2030: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine of July 10, 2019 No. 526]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text> [In Ukrainian].

10. Verkhovna Rada of Ukraine (2014 Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony: Uhodu ratyfikovano iz zaiavoivu Zakonom 1678-VII vid 16.09.2014 [Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their member states, on the other hand: The Agreement was ratified with a declaration by Law no. 1678-VII від 16.09.2014. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text [In Ukrainian].

11. Cabinet of Ministers of Ukraine (2022). Ukraina otrymala status kandydata na chlenstvo v EU [Ukraine received the status of a candidate for EU membership]. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/ukrayina-otrimala-status-kandidatana-chlenstvo-v-yes> [In Ukrainian].

Maiia Ivanova,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0243-3478>,

Researcher,

Department of Theory and History of Library Science,

Institute of Library Science,

V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine,

3, Holosiivskyi Ave., Kyiv, 03039, Ukraine

e-mail: ivanova@nbuv.gov.ua

INNOVATIVE TRANSFORMATIONS IN UKRAINE: REGULATORY AND LEGAL SUPPORT

The purpose of the article is to focus attention on the current regulatory and legal support for the implementation of innovative transformations in Ukraine in the conditions of today's historical challenges, which dictate new requirements for socio-economic development related to the strengthening of the country's defense capabilities, the formulation of national development strategies, and the future reconstruction of the territories of Ukraine. **The research methodology** is based on systemic and structural approaches, on methods of comparative, logical and structural-functional analysis, including an interdisciplinary approach. **Scientific novelty.** The relevance of innovative transformation in the conditions of European integration is determined. The importance of innovative development of Ukraine in conditions of full-scale war is indicated. **Conclusions.** Normative and legal acts that regulate innovative activity have been disclosed. It is argued that the latest geopolitical challenges for Ukraine have increased the urgency of developing a national scientific system for supporting knowledge and innovation. In order for national science to bring maximum benefit to the future post-war economy, a systematic restructuring of its relations is necessary. The combination of the security system, science, education and business ensure the transformation of advanced technologies and create the prerequisites for the development of a strong and competitive economy.

Keywords: innovation, war, priority areas of innovative activity, innovative development of libraries, V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 14.02.2022 р.